

2024-05-02 Nr. NV-1052

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-24-161(2); 24-162(2) TAIS-23-10968(3); 23-10967(3)		DĖL LIETUVOS BANKO ĮSTATYMO NR. I-678 43-3, 43-6, 43-7, 47-7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 43-4 STRAIPSNIŲ ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne	Finansų ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2024-04-30	Pasirenkama ☐ TAP (II dalis) ☐ LRV pasitarimas ☒ LRV posėdis (A dalis) ☐ LRV posėdis (B dalis) ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA
<p>Poreikis keisti Įstatymą grindžiamas siekiu nustatyti galimybę Lietuvos bankui ir asmeniui, kuriam ketinama taikyti poveikio priemonę, sudaryti administracinį susitarimą, kuriuo būtų užbaigiamas poveikio priemonės taikymo klausimo svarstymas. Šiuo metu galiojančiame Administracinių bylų teisenos įstatyme įtvirtinta galimybė šalims sudaryti taikos sutartį teisiniame procese. Tačiau lieka neišspręsta galimybė suderinti skirtingus valstybės ir asmens interesus ankstesniame poveikio priemonės taikymo etape, iki atsirandant teisminiam ginčui. Būtent minėtą galimybę siūloma nustatyti Įstatymo projekte, nekeičiant galiojančio Administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyto taikos sutarčių sudarymo mechanizmo.</p> <p>Įstatymo projekto vienas iš tikslų išvengti ilgai trunkančių bei teisinį neapibrėžtumą sukuriančių ginčų teismuose. Sudaryti administracinį susitarimą, kuris savyje turėtų taikos sutarties elementų, ankstesnėje nei teisminių ginčų stadijoje skatina Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos.</p>

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS
<p>Įstatymo projekte siūloma papildyti Lietuvos banko įstatymą nauju straipsniu, nustatančiu poveikio priemonių taikymą sudarant administracinį susitarimą.</p> <p>Siūlomas priemonės – siūlomą administracinį susitarimą, galima vertinti kaip tinkamą priemonę, kuri atliepia siekį mažinti žmogiškąsias, laiko, finansines sąnaudas, kurias patiria tiek Lietuvos bankas, tiek asmenys, taip pat mažinti teismų darbo krūvį bei ieškoti veiksmingų būdų, kaip geriau spręsti poveikio priemonių už finansų rinką reguliuojančių teisės aktų pažeidimus taikymo klausimus:</p> <ul style="list-style-type: none">• Įstatymo projektu numatomas teisinis reguliavimas parengtas įvertinus kitų Europos valstybių finansų rinkų priežiūros institucijų gerą patirtį. Visos Europos valstybių finansų rinkų priežiūros institucijos, į kurias buvo kreiptasi, pažymėjo tokių taikių susitarimų privalumus, kaip greitesnis poveikio priemonės taikymo klausimo išsprendimas, finansinių ir žmogiškųjų išteklių taupymas, lankstumas ir galimybė susitarti dėl nuostolių atlyginimo (pavyzdžiui, vartotojams), rinkos informavimas ir švietimas dėl priežiūros institucijos vienų ar kitų atvejų vertinimo, taip pat nauda subjektui – didesnis teisinis tikrumas, mažesnė bauda, kitų išlaidų taupymas ir greitas procesas;• Paskutiniaisiais surinktais duomenimis, trečdalis apklaustų Europos valstybių finansų rinkos priežiūros institucijų turi ir naudoja taikių susitarimų sudarymo įgaliojimus (Airija, Austrija, Bulgarija, Belgija, Islandija, Kroatija, Latvija, Malta, Prancūzija, Kipras), o kai kurios šių įgaliojimų neturinčios valstybių institucijos išreiškė ketinimus ateityje juos turėti (pavyzdžiui, Lenkija);• Rengiant Įstatymo projektą buvo analizuojama kitų Lietuvos valstybės institucijų taikoma praktika;• Vykdyta vieša konsultacija dėl taikių susitarimų instituto Lietuvos banko poveikio priemonių taikymo procedūroje reguliavimo. Subjektai pateikė iš esmės teigiamą požiūrį į taikių susitarimų institutą;• Dviejose su Lietuvos banko veikla susijusiose administracinėse bylose, kuriose buvo sprendžiamas Lietuvos banko asmenims pritaikytų poveikio priemonių (baudų) teisėtumo ir pagrįstumo klausimas, Vilniaus apygardos administracinis teismas (vienoje byloje) ir Lietuvos vyriausiasis administracinis

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

teismas (kitoje byloje) yra patvirtinę Lietuvos banko ir asmenų, kuriems pritaikytos poveikio priemonės, teismo proceso metu sudarytas taikos sutartis.

Įstatymo projektui įgyvendinti nereikės skirti papildomų lėšų.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Pagal įstatymo projektu siūlomas nuostatas Lietuvos bankas veiktų kaip valdžios įgaliojimus taikyti poveikio priemonės turinti šalis. Administraciniu susitarimu asmeniui taikoma poveikio priemonė sukeltų tokias pat pasekmes, kaip ir įprastais atvejais. Asmuo, kuriam ketinama taikyti poveikio priemonę, savanoriškai galėtų pasiūlyti Lietuvos bankui sudaryti administracinį susitarimą, taip pat bet kuriuo metu pasitraukti iš administracinio susitarimo sudarymo proceso. Lietuvos bankas, sprenddamas dėl galimybės sudaryti administracinį susitarimą, atsižvelgs į įtariamų finansų rinką reguliuojančių teisės aktų pažeidimų pobūdį, asmens, kuriam ketinama taikyti poveikio priemonę, padarytus ankstesnius pažeidimus ir jam taikytas poveikio priemones, į tai, ar asmuo, kuriam ketinama taikyti poveikio priemonę, elgiasi sąžiningai, atskleidžia reikšmingas su įtariamais finansų rinką reguliuojančių teisės aktų pažeidimais susijusias faktines aplinkybes ir jas patvirtinančius įrodymus, taip pat įvertins, ar administracinio susitarimo sudarymas užtikrins, kad bus veiksmingai pasiektas priežiūros ir (arba) poveikio priemonės taikymo tikslas. Dėl administracinio susitarimo sudarymo proceso pradžios (pradėti administracinio susitarimo sudarymo procesą arba atsisakyti jį pradėti), taip pat dėl administracinio susitarimo sudarymo Lietuvos banke bus sprendžiama kolegialiai pagal Lietuvos banko veiklą reguliuojančiuose teisės aktuose nustatytą tvarką. Įstatymo projekte numatyta, kad asmens prisipažinimas padarius finansų rinką reguliuojančių teisės aktų pažeidimą, pateiktas administracinio susitarimo sudarymo proceso metu arba administraciniame susitarime, negali būti naudojamas kaip jo kaltės įrodymas nagrinėjant tą patį pažeidimą, jeigu administracinis susitarimas nebuvo sudarytas. Įstatymo projekte siūloma, kad administracinį susitarimą būtų galima sudaryti poveikio priemonių taikymo procese, t. y. po to, kai asmeniui, kuriam ketinama taikyti poveikio priemonę būtų pateikta esminė informacija apie teisės aktų nuostatas ir nustatytus faktinius duomenis, kurie sudaro poveikio priemonės taikymo pagrindus. Siūloma nustatyti apibrėžtą laikotarpį (2 mėnesiai nuo siūlymo pateikimo dienos su galimybe pratęsti), per kurį šalys galėtų sudaryti administracinį susitarimą, o šiam laikotarpiui pasibaigus ir administracinio susitarimo nesudarius poveikio priemonės taikymo klausimo svarstymas būtų toliau vykdomas įprasta tvarka. Įstatymo projekte numatyta, kad administracinis susitarimas neskundžiamas. Įvertinant tai, kad administracinis susitarimas savo esme laikytinas tam tikra Lietuvos banko ir asmens, kuriam ketinama taikyti poveikio priemonę, taikos išraiška, taip pat siekiant nustatyti asmenims paskatą naudotis administracinio susitarimo sudarymo procesu, orientuotu į žmogiškųjų, laiko ir finansinių išteklių taupymą, įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad pagal bendrąsias taisykles nustatytas taikytinos baudos dydis mažinamas nuo 20 iki 40 procentų, kartu įtvirtinant kriterijus, į kuriuos būtų atsižvelgiama nustatant konkretų dydį. Išsamiai įstatymo projekto įgyvendinimo mechanizmas aprašytas projekto aiškinamajame rašte.

Įstatymo projektu siūlomiems pakeitimams įgyvendinti reikės Lietuvos bankui atitinkamai pakeisti savo lygmens teisės aktus.

STEBĖSENA

Įstatymo projekte nustatyta, kad turi būti atliktas galiojančio teisinio reguliavimo *ex post* vertinimas, kurio laikotarpis – 5 metai nuo įstatymo įsigaliojimo dienos.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Derinta su Teisingumo, Ekonomikos ir inovacijų, Vidaus reikalų ministerijomis, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, Nacionaline teismų administracija, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Lietuvos bankų asociacija, Lietuvos centrine kredito unija, Jungtine centrine kredito unija „KREDA“, Mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų asociacija, Lietuvos smulkiųjų vartojimo kreditų asociacija, Finansinių paslaugų įmonių asociacija „FINCO“, Lietuvos tarpusavio skolinimo ir sutelktinio finansavimo asociacija, asociacija „Lietuvos kreditas“, asociacija „Lietuvos kredito unijos“, asociacija „FINTECH HUB LT“, Lietuvos finansų maklerių asociacija, Lietuvos investicinių ir pensijų fondų asociacija, Lietuvos rizikos ir privataus kapitalo asociacija, Lietuvos investicijų valdytojų asociacija, Lietuvos draudikų asociacija, Lietuvos gyvybės draudimo įmonių asociacija, Lietuvos draudimo brokerių įmonių asociacija, Nacionaline draudimo brokerių įmonių asociacija, Draudimo brokerių asociacija, Draudimo brokerių rūmais. Finansų ministerija pažymi, kad į dalį gautų pastabų atsižvelgta arba jos suderintos darbo tvarka. Dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, teikiama derinimo pažyma

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

(likusios dvi Draudimo brokerių rūmų pastabos, į kurias neatsižvelgta, įvertintos derinimo pažymoje, pateikiant neatsižvelgimo motyvus).

Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas. Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė projektui pastabų ir siūlyimų neturi.

Projektas svarstytas 2024 m. balandžio 30 d. tarpinstituciniame pasitarime.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Lietuvos bankas, prieš rengdamas įstatymo projektą, vykdė viešą konsultaciją dėl taikių susitarimų instituto Lietuvos banko poveikio priemonių taikymo procedūroje reguliavimo. Šia konsultacija siekta sužinoti visuomenės nuomonę apie Lietuvos banko siekį siūlyti taikių susitarimų instituto teisinį reguliavimą. Į viešą konsultaciją buvo įtraukti finansų rinkos dalyviai ir juos vienijančios organizacijos, valstybės institucijos ir teisės mokslo bendruomenės atstovai. Viešos konsultacijos metu gautos išvados įvertintos rengiant įstatymo projektą.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Tautvydas Brazdžiūnas
Ekonomikos politikos grupė